

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

(назва факультету / навчально-наукового інституту)

Кафедра педагогіки та соціальної роботи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

**Проректор з науково-педагогічної
роботи та освітньої діяльності**

Тетяна ФЕДІРЧИК

“ _____ ” _____ 20__ року

(для *обов’язкових* загальноуніверситетських навчальних дисциплін)

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА**

(назва навчальної дисципліни)

обов’язкова

(вказати: обов’язкова)

Освітньо-професійна програма «Біологія та здоров’я людини»

(назва програми)

Спеціальність 014 Середня освіта

(вказати: код, назва)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський)

(вказати: перший (бакалаврський) / другий (магістерський))

Навчально-науковий інститут біології, хімії та біоресурсів _____

(назва факультету/ навчально-наукового інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання _____ українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці – 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни *Інклюзивна освіта* складена відповідно до освітньо-професійної програми *«Біологія та здоров'я людини»*, спеціальності 014. Середня освіта (*Біологія та здоров'я людини*), галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка.

Розробник:

Кучумова Наталія Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та соціальної роботи.

Викладач: *Кучумова Наталія Іванівна* – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та соціальної роботи.

Погоджено з гарантом ОПП і методичною радою факультету педагогіки, психології та соціальної роботи.

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ року

Голова методичної ради факультету

_____ Ганна БИГАР
(підпис) (ім'я та прізвище)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та соціальної роботи.

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ року

Завідувач кафедри

_____ Людмила ТИМЧУК
(підпис) (ім'я та прізвище)

Схвалено

Науково-методичною радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Протокол № 1 від “ 12 ” серпня 2024 року

Голова науково-методичної ради

_____ Тетяна ФЕДІРЧИК
(підпис) (ім'я та прізвище)

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Інклюзивна освіта» - ознайомити студентів із актуальними проблемами інклюзивної освіти, сформулювати базові знання, методичну компетентність та вміння комплексно застосовувати у професійній діяльності різноманітні навчальні стратегії забезпечення освітніх потреб школярів із особливостями психофізичного розвитку.

Основні завдання курсу:

Навчати

✓ розумінню особливостей розвитку інклюзивної освіти в історичній ретроспективі, нормативних та навчально-методичних основ організації освітнього процесу в інклюзивному класі, школі;

✓ розумінню умов ефективної освітньої інклюзії вихованців інклюзивного класу

✓ розумінню ролі особистості педагога закладу з інклюзивною формою навчання, особистості дитини з особливими потребами та її батьків у процесі організації інклюзивної освіти;

Формувати

✓ досконале володіння стратегіями взаємодії з учасниками освітнього процесу, технологіями та техніками навчання та виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку;

✓ педагогічне мислення, гуманістичну спрямованість, професійні якості особистості майбутнього фахівця;

✓ інклюзивну культуру студентів, розвивати навички толерантної взаємодії з оточуючими.

Пререквізити: Засвоєння навчальної дисципліни *«Інклюзивна освіта»* передбачає опору на знання, уміння та навички з таких дисциплін: *«Вступ до спеціальності (Середня освіта)»*, *«Педагогіка з основами педмайстерності»*, *«Психологія загальна, вікова та педагогічна»*, що вивчаються на першому (бакалаврському) рівні підготовки.

Результати навчання. Навчальна дисципліна *«Інклюзивна освіта»* спрямована на забезпечення та засвоєння таких загальних і спеціальних компетентностей:

Загальні:

ЗК-3 Здатність діяти відповідально, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

ЗК-5 Здатність розуміти і сприймати етичні принципи, сумлінно виконувати професійні обов'язки, дотримуватися норм академічної доброчесності і професійної етики.

ЗК-8 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, адаптовуватися та діяти за нових умов, працюючи в команді та автономно.

ЗК-9 Здатність брати на себе відповідальність, проявляти лідерські риси, працювати в команді, уміти поєднувати особисті потреби з інтересами колективу й суспільства, спільно виробляти рішення і брати участь у їх реалізації. Усвідомлена повага до української культури, різноманіття релігій і етнокультур.

Фахові:

ФК-3 Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань; обирати методи й засоби навчання з педагогіки, психології, технології викладання української мови та літератури, спрямовані на розвиток здібностей здобувачів освіти з урахуванням їх індивідуальних і вікових особливостей школярів, міжособистісних взаємин, усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань для забезпечення мотивувального, розвивального та інклюзивного освітнього простору.

ФК-5 Здатність здобувачів вищої освіти визначати сутність і психолого-педагогічні основи процесів навчання й виховання, зміст мовної освіти.

У процесі засвоєння змісту навчальної дисципліни студент має набути таких *програмних результатів навчання:*

ПРН-1 Знати й розуміти шляхи розвитку системи освіти України в умовах реформ та світових освітніх тенденцій.

ПРН -2 Знати сучасну термінологію, наукові поняття, концепції, теорії, методи дослідження педагогічних та філологічних наук. Розуміти загальні тенденції, закономірності розвитку педагогічної та філологічної наук, їх значення у формуванні наукової картини світу сучасного школяра, студента.

ПРН -4 Знаходити оптимальні шляхи ефективною взаємодії у педагогічному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня на засадах партнерства.

ПРН-8 Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН-15 Аналізувати психолого-педагогічні особливості різних вікових категорій школярів та здобувачів вищої освіти в цілісному педагогічному процесі в умовах індивідуалізації та диференціації навчання.

ПРН-17 Уміти вибудувати педагогічну діяльність на засадах толерантності й співробітництва з урахуванням мультикультурності та різноманіття світу.

Опис навчальної дисципліни

Загальна інформація про розподіл годин

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання		
Денна	3-й	5-й										залік
Заочна	3-й	5-й										залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	л а б	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми занять	Змістовий модуль 1. Методологічні та організаційні основи інклюзивної освіти												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
НЕ1.1 Тема 1. Інклюзивна освіта як соціальна модель ставлення до людей з інвалідністю. Інклюзивна педагогіка як галузь педагогічних знань	5	3				2	4	2				2	
НЕ1.2 Тема 2. . Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти в зарубіжних країнах та Україні.	6		2			4	5					5	
НЕ1.3 Тема 3. Довід впровадження інклюзивної освіти в зарубіжних країнах	6					6	5					5	
НЕ1.4 Тема 4. Державно-громадські механізми розвитку інклюзивної освіти в Україні та сучасна система управління нею.	4	2				2	5	1				4	
НЕ1.5 Тема 5. Участь та роль батьків у впровадженні інклюзивного навчання в умовах закладу загальної середньої освіти. Асистент дитини та його функції.	6		2			4	6					6	
НЕ1.6 Тема 6 Особливості	4					4	6					6	

соціалізації дітей з ООП на різних вікових етапах..												
HE1.7 Тема 7. Діти з особливими потребами: підходи до класифікації, специфіка психофізичного .Рівні підтримки	6	2				4	5	1				4
HE1.8 Тема 8 Особливості навчання та виховання дітей з різними видами порушень: сенсорними, інтелектуальними, поведінковими, розладами аутистичного спектру, порушеннями мовлення та порушеннями опорно-рухового апарату	6		2			4	6					6
Модульна контрольна робота №1	2					2	2					2
Разом за ЗМ1	44	6	6	-	-	32	44	2	2	-	-	40
	Змістовий модуль 2. Прикладі аспекти інклюзивної освіти											
HE2.1 Тема 9. Цілісний освітній інклюзивний процес: сутність, мета, структура та особливості організації. Команда психолого-педагогічного супроводу Технологія спільного викладання в інклюзивному класі	6	2				4	5	1				4
HE2.2 Тема 10. Професійна майстерність та фахова компетентність педагогів інклюзивного класу Вчитель та його асистент: професійне співробітництво, командна взаємодія та управління інклюзивним класом.	6		2			4	6					6
HE2.3 Тема 11. Диференційоване викладання та професійне співробітництво в інклюзивному класі. Технологія спільного викладання в інклюзивному класі	4					4	6					6
HE2.4 Тема 12. Курикулум інклюзивної школи. Модифікація та адаптація курикулуму для дітей з особливими освітніми потребами. Універсальний дизайн та розумне пристосування.	6	2				4	5	1				4
HE2.5 Тема 13. Індивідуальний навчальний план та його складові. Складання індивідуального навчального плану (ІНП).	6		2			4	6					6

Індивідуальна програма розвитку (ІПР).												
НЕ2.6 Тема 14. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання	4		1			4	6					6
НЕ2.7Тема 15. Організація навчально-вихованого процесу в інклюзивному класі: форми, методи та засоби. Оцінювання досягнень учнів з ООП	6	4				4	6	2				4
НЕ2.8Тема 16. Прикладні методики, технології та техніки інклюзивного навчання і виховання школярів із особливостями розвитку	6		4			4	4					4
Модульна контрольна робота №2	2						2					2
Разом за ЗМ 2	46	6	6	-	-	34	46	2	2	-	-	42
Усього годин	90	15	15	-	-	66	90	4	4	-	-	82

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	НЕ1.1 Тема 1. Інклюзивна освіта як соціальна модель ставлення до людей з інвалідністю. Інклюзивна педагогіка як галузь педагогічних знань 1. Сутність поняття «інклюзія», «інклюзивна освіта» 2. Моделі ставлення до інвалідності в суспільстві 3. Інклюзивна педагогіка як наука 4. Категорії інклюзивної педагогіки	3
2	НЕ1.4Тема 4. Державно-громадські механізми розвитку інклюзивної освіти в Україні та сучасна система управління нею. 1. Система управління інклюзивною освітою 2. Характеристика мережі закладів освіти для дітей з ООП 3. Деонтологія інклюзивної освіти	2
3	НЕ1.7 Тема 7. Діти з особливими потребами: підходи до класифікації, специфіка психофізичного розвитку. Рівні підтримки	2

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність понять «особливі освітні потреби», «діти з ООП» 2. Класифікація групи дітей, що мають ООП 3. Специфіка психофізіологічного розвитку різних категорій дітей з ООП 4. Рівні підтримки дітей з ООП у ЗЗСО 5. 	
	<p>НЕ2.1 Тема 9 Цілісний освітній інклюзивний процес: сутність, мета, структура та особливості організації. Команда психолого-педагогічного супроводу Технологія спільного викладання в інклюзивному класі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність поняття «Цілісний освітній інклюзивний процес» 2. Мета, структура та особливості організації цілісного освітнього інклюзивного процесу 3. Команда психолого-педагогічного супроводу 4. Технологія спільного викладання в інклюзивному класі 5. 	2
4	<p>НЕ2.4 Тема 12. Курикулум інклюзивної школи. Модифікація та адаптація курикулуму для дітей з особливими освітніми потребами. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність понять «курикулум», «індивідуальний початковий план», «індивідуальна навчальна програма», «індивідуальна програма розвитку дитини» 2. Курикулум інклюзивної школи, його специфіка 3. Модифікація курикулуму для дітей з ООП Адаптація курикулуму для дітей з ООП 4. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання 5. 	2
6	<p>НЕ2.7 Тема 15. Організація навчально-вихованого процесу в інклюзивному класі: форми, методи та засоби. Оцінювання досягнень учнів з ООП</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості організації навчально-вихованого процесу в інклюзивному класі 2. Форми, організації навчально-вихованого процесу в інклюзивному класі 3. Методи та засоби організації навчально-вихованого процесу в інклюзивному класі 4. Оцінювання досягнень учнів з ООП організації навчально-вихованого процесу в інклюзивному класі 5. 	4
	Всього годин	12

Теми практичних занять з переліком питань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>НЕ1.2 Тема 2. Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти в зарубіжних країнах та Україні. Досвід впровадження інклюзивної освіти в зарубіжних країнах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародні нормативно-правові документи про інклюзивну освіту 2. Нормативно-правова база забезпечення інклюзивної освіти в Україні 3. Досвід впровадження інклюзивної освіти в зарубіжних країнах 	2
2	<p>НЕ1.5 Тема 5. Участь та роль батьків у впровадженні інклюзивного навчання в умовах закладу загальної середньої освіти. Асистент дитини та його функції. Особливості соціалізації дітей з ООП на різних вікових етапах.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Батьки як важливі учасники інклюзивного навчального процесу в умовах закладу загальної середньої освіти. 2. Асистент дитини та його функції. 3. Соціалізація дітей з ООП та її особливості на різних вікових етапах. 	2
3	<p>НЕ1.8 Тема 8. Особливості інклюзивного навчання дітей з різними видами порушень: сенсорними, інтелектуальними, поведінковими, розладами аутистичного спектру, порушеннями мовлення та порушеннями опорно-рухового апарату</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості інклюзивного навчання дітей з сенсорними порушеннями 2. Навчання у інклюзивному класі дітей з інтелектуальними порушеннями 3. Діти з поведінковими порушеннями як учасники інклюзивного навчально-виховного процесу 4. Особливості інклюзивного навчання дітей з розладами аутистичного спектру 	
4	<p>НЕ2.2 Тема 10. Професійна майстерність та фахова компетентність педагогів у інклюзивного класу Вчитель та його асистент: професійне співробітництво, командна взаємодія та управління інклюзивним класом.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність понять «професійна майстерність» та «фахова компетентність» педагогів у інклюзивного класу 2. Вчитель та його асистент: професійне співробітництво, 3. командна взаємодія та управління інклюзивним класом. 4. Огляд ролі асистентів вчителя у зарубіжних країнах 	

5	HE2.5 Тема 13. Індивідуальний навчальний план та його складові. Складання індивідуального навчального плану (ІНП). Індивідуальна програма розвитку (ІПР). 1. Планування навчального процесу при інклюзивному навчання 2. Індивідуальний навчальний план та його складові 3. Складання індивідуального навчального плану 4. Індивідуальна програма розвитку 5. Складання Індивідуальної програми розвитку	2
6	HE2.8Тема 16. Прикладні методики, технології та техніки інклюзивного навчання і виховання школярів із особливостями психо-фізичного розвитку 1. Технології індивідуалізації освітнього процесу 2. Приклади використання технологій спільного викладання в інклюзивному класі 3. Використання методик поведінкової терапії у корекційно-розвивальній роботі із дітьми з 4. .Технології адаптації освітнього середовища	4
		15

Завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота здобувачів освіти підчас вивчення освітнього компонента «Інклюзивна освіта» складається з таких видів:

№ з/п	Вид роботи	Форми звітності
1.	Підготовка до лекційних та семінарських занять	Конспект, інформаційне повідомлення
2.	Виконання індивідуальних завдань: - опрацювання наукових статей; - підготовка реферату; - підготовка презентації - Написання Есе на задану тему - Перегляд фільму і написання відгуку про переглянуте	Анотації наукових статей Реферат Презентація Есе Твір-роздум
3.	Підготовка до проміжного контролю	Модульна контрольна робота

Тематика завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН

HE1.1	Тема 1. Інклюзивна освіта як соціальна модель ставлення до людей з інвалідністю. Інклюзивна педагогіка як галузь педагогічних знань	2	2
HE1.2	Тема 2. . Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти в зарубіжних країнах та Україні.	4	5
HE1.3	Тема 3. Досвід впровадження інклюзивної освіти в зарубіжних країнах	6	5
HE1.4	Тема 4. Державно-громадські механізми розвитку інклюзивної освіти в Україні та сучасна система управління нею.	2	4
HE1.5	Тема 5. Участь та роль батьків у впровадженні інклюзивного навчання в умовах закладу загальної середньої освіти. Асистент дитини та його функції.	4	6
HE1.6	Тема 6 Особливості соціалізації дітей з ООП на різних вікових етапах..	4	6
HE1.7	Тема 7. Діти з особливими потребами: підходи до класифікації, специфіка психофізичного .Рівні підтримки	4	6
HE1.8	Тема 8 Особливості навчання та виховання дітей з різними видами порушень: сенсорними, інтелектуальними, поведінковими, розладами аутистичного спектру, порушеннями мовлення та порушеннями опорно-рухового апарату	6	6
	Модульна контрольна робота №1	2	
HE2.1	Тема 9. Цілісний освітній інклюзивний процес: сутність, мета, структура та особливості організації. Команда психолого-педагогічного супроводу Технологія спільного викладання в інклюзивному класі	4	4
HE2.2	Тема 10. Професійна майстерність та фахова компетентність педагогів інклюзивного класу Вчитель та його асистент: професійне співробітництво, командна взаємодія та управління інклюзивним класом.	4	6
HE2.3	Тема 11. Диференційоване викладання та професійне співробітництво в інклюзивному класі. Технологія спільного викладання в інклюзивному класі	4	6
HE2.4	Тема 12. Курикулум інклюзивної школи. Модифікація та адаптація курикулуму для дітей з	4	4

	особливими освітніми потребами. Універсальний дизайн та розумне пристосування.		
HE2.5	Тема 13. Індивідуальний навчальний план та його складові. Складання індивідуального навчального плану (ІНП). Індивідуальна програма розвитку (ІПР).	4	6
HE2.6	Тема 14. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання	4	6
HE2.7	Тема 15. Організація навчально-вихованого процесу в інклюзивному класі: форми, методи та засоби. Оцінювання досягнень учнів з ООП	4	4
HE2.8	Тема 16. Прикладні методики, технології та техніки інклюзивного навчання і виховання школярів із особливостями розвитку	4	6
	Модульна контрольна робота №2	2	
	Всього годин	64	82

Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми
1	Інклюзивна освіта як галузь знань, інновація, сфера відповідальності держави та устрою громадського суспільства.
2	Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства.
3	Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі. Роль навчально-реабілітаційних центрів у забезпеченні освітніх запитів дітей з особливими освітніми потребами
4	Інклюзивні школи – ефективні школи. Умови організації інклюзивної освіти та їх вплив на корекцію психофізичного розвитку дітей з особливими потребами
5	Вчитель та асистент вчителя в інклюзивному класі. Огляд ролі асистентів вчителя у зарубіжних країнах. Управління інклюзивним класом. Рефлексія педагогів як ключ до стійких змін в освіті
6	Доступність та універсальний дизайн. Організація інклюзивної класної кімнати
7	Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти
8	Диференційоване викладання як засіб задоволення навчальних потреб усіх учнів. Організація навчання дітей з особливими потребами за індивідуальною формою
9	Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання
10	Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів
11	Сутність і завдання оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими

	освітніми потребами. Особливості безбального оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами. Інструментарій оцінювання
12	Професійне співробітництво та основні принципи командного підходу в інклюзивному навчальному закладі
13	Роль інклюзивних ресурсних центрів в організації інклюзивного навчання. Програма корекційно-педагогічного супроводу дитини з особливими потребами роботи в інклюзивному класі
14	Корекційно-педагогічна робота з дітьми з особливими потребами у закладах загальної середньої освіти (за нозологіями)
15	Організація інклюзивного навчання дітей з сенсорними порушеннями
16	Організація інклюзивного навчання дітей з порушеннями психічної сфери та інтелектуального розвитку.
17	Організація інклюзивного навчання дітей з порушеннями мовлення. Діти з мінімальною мозковою дисфункцією (ММД)
18	Організація інклюзивного навчання та виховання дітей з поведінковими порушеннями
19	Особливості інклюзії дітей з домінуючою правою півкулею головного мозку. Навчання дітей з ліворукістю.
20	Особливості використання методик поведінкової терапії у корекційно-розвивальній роботі із дітьми з соціально-психологічними проблемами
21	Педагогічний супровід дітей з порушеннями опорно-рухового апарату

Контроль та оцінювання завдань винесених на самостійне опрацювання, проводиться в процесі вивчення тем кожного змістового модуля

Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються традиційні та інтерактивні методи навчання, новітні технології, спрямовані на досягнення освітньої мети й прогнозованих програмних результатів:

1) традиційні дидактичні методи та прийоми:

– словесні: лекція, розповідь, бесіда, дискусія, дебати, повідомлення, опитування;

– наочні: показ, метод ілюстрацій, метод демонстрацій (використання ілюстрованих посібників, таблиць, замальовок на дошці тощо, задіяння комп'ютерної та мультимедійної техніки, демонстрація навчальних фільмів, інформаційних відеороликів, мультимедійних презентацій тощо);

– практичні: вправи, практичні роботи тощо.

2) інноваційні методи навчання: проблемне навчання, контекстне навчання (як інтеграція навчальної, наукової та практичної діяльності), особистісно-орієнтоване навчання, навчання у співпраці, ситуаційне навчання, дистанційне навчання (згідно розпоряджень щодо організації освітнього процесу), перевернутий клас (flipped classroom), метод проєктів;

3) інтерактивні методи навчання: корпоративне навчання (навчання в парах, робота в малих групах), колективно-групове навчання («велике коло», мікрофон, незакінчені речення, мозковий штурм, навчаючи – вчуся); стимулювання творчої активності студентів (цікаві аналогії; вирішення ситуативних задач (Case study)); елементи навчального тренінгу.

Система контролю та оцінювання

Оцінювання поточної навчальної діяльності, підсумкового контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №2 від 24 лютого 2020 року

(<https://drive.google.com/file/d/1aDDzrMzuZ7OA1CervuLzeYLONEosLySV/view>)

Види та форми поточного та підсумкового контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тези, тестування, есе, реферат, творча робота, проектна робота) відповідь студента а також взаємоконтроль студентів.

Формою підсумкового контролю є з залік

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є різні види індивідуальних та групових завдань, контрольні питання, тестові завдання. Зокрема контрольні роботи; тестові завдання; проекти (індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.); аналітичні звіти; реферати; есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; контрольні роботи.

Розподіл балів, які отримують студенти під час вивчення навчальної дисципліни

Студент накопичує бали за такі види робіт:

- 1) поточну роботу на практичних заняттях,
- 2) виконання самостійної роботи,
- 3) рубіжну контрольну роботу.

Відповіді студентів та якість виконаних ними робіт оцінюється за 12-бальною шкалою, за накопичувальною системою. Тому суму балів отриманих за 12 бальною шкалою нам треба перевести у 100 бальну. Для цього всі «робочі» бали підсумовуються, у результаті чого виводиться загальна (сума яка за 12 бальної системи оцінювання може перевищувати 60 балів відведених на поточний контроль), тому вона за допомогою коефіцієнту перерахунку переводиться у %, що дає змогу оцінити студента, дізнавшись скільки відсотків він отримав з 60 можливих балів.

Максимум поточного оцінювання 60 балів - 60%.

На підсумковий контроль відводиться 40 балів - 40%.

З метою визначення коефіцієнту, необхідно максимальну суму балів за всі поточні види роботи за 12 бальною системою (що буде становити 60 % від загальної оцінки за 100 бальною), поділивши її на 60 взнаємо коефіцієнт, за допомогою якого реально отримані студентом «робочі» бали переведемо у контрольні від 0 до 60 можливих.

K (коефіцієнт) = Максимально можлива кількість балів / 60 максимум можливих для зарахування, тоді за поточну роботу студенту зараховується сума балів, яка визначається за формулою: Всі отримані «робочі» бали (за 12 бальною) / K (коефіцієнт) = Сума поточних (за 100 бальною)

Отже Сума поточні бали = Всі зароблені / Коефіцієнт

*Для прикладу якщо студентові було запропоновано ряд поточних видів роботи загальною сумою на 120 балів, (що буде становити 60 % від загальної оцінки, то в такому разі коефіцієнт перерахунку становить 2. (120:2=60). В цьому випадку набравши, наприклад, 80 балів з 120 можливих «робочих» студент отримає 80:2=40 балів (тобто 40% зі 100 можливих балів за курс)

Якщо загальна кількість балів вийде, для прикладу, 240 то коефіцієнт буде 4 і т. д. Загальна кількість балів а отже і коефіцієнт може варіюватися залежно від групи. Загальна кількість балів може видозмінюватися залежно від групи та обсягу

Підсумковий контроль Передбачає проведення заліку, що здійснюється в письмово-усній формі: 1) на платформі MOODLE студенти виконують 20 позицій тестових завдань (20 балів); 2) усно відбувається співбесіда викладача й студента за двома теоретичним (10 балів за кожне). Загальна кількість балів за залік – 40.

Нижче наведена шкала оцінювання теоретичних питань. Кожне з теоретичних питань оцінюється так:

- 1) питання розкрито повністю без помилок або з незначними помилками 8-10 балів;
- 2) питання розкрито повністю з помилками, які не впливають на кінцевий результат 5-7 балів;
- 3) питання розкрито повністю з суттєвими помилками, але витримано алгоритм викладання матеріалу 3-4 балів;
- 4) питання розкрито не повністю з суттєвими помилками 1-2 бали;
- 5) питання не розкрито 0 балів;

Підсумкова оцінка за залік відповідає загальній сумі балів, отриманих під час поточного контролю (максимально 60 балів) та під час іспиту (максимально 40 балів).

**Розподіл балів, які отримують студенти
(залік)**

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)																Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль № 1								Змістовий модуль № 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16		
30								30									
60																	

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів

Критерії оцінювання окремих видів робіт з навчальної дисципліни

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, які виконуються на практичних заняттях, та результатів самостійної роботи студентів) здійснюються за 12-бальною шкалою.

Всі види роботи оцінюються відповідною кількістю балів, залежно від рівня складності завдання:

I рівень – елементарний, упізнавальний – 1-3 бали (тестове завдання, схема, термінологічний диктант, усне бліц-опитування);

II рівень – репродуктивний, відтворювальний – 4-6 балів (усна чи письмова відповідь репродуктивного характеру, письмовий конспект);

III рівень – проблемно-пошуковий, дослідницький – 7-9 балів (обговорення проблемних питань, робота в мікрогрупах, індивідуальні повідомлення, порівняльні таблиці, аналітичні есе);

IV рівень – творчий – 10-12 балів (реферат, практична робота, творча робота).

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Критерії оцінювання усних відповідей

10–12 балів, «відмінно» – студент під час виступу повністю, ґрунтовно, логічно послідовно, з наведенням прикладів розкрив питання; вільно володів опрацьованим матеріалом, доповідав, не користуючись допоміжними засобами (конспект, підручник, методичні вказівки тощо); обґрунтував висновки та відповів на всі запитання; доповідь підготовлена з використанням багатьох джерел та інтернет-ресурсів; під час фронтального опитування дав правильні відповіді на

питання, без помилок виконав практичні завдання, активно працював протягом усього заняття, дав правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

7–9 балів, «добре» – студент повно та правильно висвітлив головні аспекти поставленого питання, відповідно до обраної теми, користуючись написаним текстом; зробив правильний висновок; допустив незначні помилки, відповідаючи на запитання; доповідь підготовлена з використанням багатьох джерел літератури та інтернет-ресурсів; під час фронтального опитування переважна більшість відповідей на питання були правильними, допустив незначні помилки у виконаних практичних завданнях.

4–6 балів, «задовільно» – студент неповно висвітлив головні аспекти поставленого питання, користуючись написаним текстом; зробив неправильні висновки; допустив грубі помилки, відповідаючи на запитання; доповідь підготовлена з використанням невеликої кількості джерел літератури; під час фронтального опитування не зміг відповісти на більшу половину з поставлених запитань, допустив значні помилки у виконаних практичних завданнях.

1–3 бали, «незадовільно» – студент не розкрив питання, проявив поверховість суджень, не зміг відповісти на поставлені запитання; доповідь підготовлена з використанням лише одного джерела літератури; під час фронтального опитування частково зміг відповісти/не відповів на питання, допустив грубі помилки у виконаних практичних завданнях.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
12-11	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент системно володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією, у тому числі і за допомогою ІКТ, має власну думку щодо викладеного матеріалу, здатен її аргументувати, робить висновки до виконання завдання підходить творчо.
9-10	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією.
7-8	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент може доповісти основні положення проведеної роботи без глибинного аналізу, узагальнення матеріалу та підведення підсумків.
5-6	Завдання виконано вчасно, його зміст поверхнево або фрагментарно розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент не проводить аналізу джерел, з яких було отримано інформацію, не здатен узагальнити та систематизувати матеріал, зазнає труднощів під час презентації проведеного дослідження перед аудиторією.
4-3	Завдання виконано вчасно, його зміст є дублюванням відомих джерел інформації. Відсутня будь-яка аналітична обробка представленої інформації. Студент на репродуктивному рівні з помилками відтворює матеріал, не може презентувати його перед аудиторією.

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
2-0	Завдання відзначається фрагментарністю виконання під керівництвом викладача. Необхідні практичні уміння роботи не сформовані, більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.

Під час оцінювання завдань для самостійної роботи студентів враховуються наступні показники:

1. Самостійність, креативність (аналітичний підхід, генерація ідей, новизна постановки проблеми), аргументованість;
2. Доступність, репрезентативність та верифікованість отриманих даних і результатів;
3. Використання першоджерел, системність, достовірність викладеного матеріалу, стилістика (загальна грамотність, легкість сприйняття текстів та матеріалу).
4. Логічність викладу, посилання на використану літературу і джерела.

Індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти у процесі вивчення навчальної дисципліни «Інклюзивна освіта»

Здобувач вищої освіти має право на участь у неформальній/інформальній освіті.

У межах поточного контролю до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти з проблеми, що відповідає тематиці курсу («Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-for-malnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>); «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (Ч.3, п. 3.6) (<https://www.chnu.edu.ua/media/ujmf2ufm/polozhennia-pro-kontrol-i-otsiniuvannia-rezul-na-vch-zdobuvachiv.pdf>). Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/>).

Згідно рішення кафедри викладач враховує додаткові бали, отримані через неформальну освіту, до загальної суми балів, набраної з освітньої компоненти, за умови, що результати з проблеми відповідають тематиці курсу та отримані на освітніх платформах «Prometheus», «EdEra», «Всеосвіта».

Критерії оцінювання неформальної/інформальної освіти студентів

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 25% (25 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

Наприклад, студент пройшов курс обсягом 3 год (0.1 кредит) «Участь батьків у організації інклюзивного навчання» на освітній платформі «EdEra» (<https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra-SmartOsvita+Par+1/about>) та отримав відповідний сертифікат, за що може отримати 6 балів з теми «Особливості соціалізації дітей з ООП у різні вікові періоди. (Модуль 1). Якщо студент пройшов двогодинний курс та має підтвердження у вигляді сертифікату він, відповідно, може отримати 4 бали, шестигодинний – 12 балів тощо з 60 можливих за виконання поточних завдань.

За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри відповідно до критеріїв, встановлених програмою навчальної дисципліни, студент може отримати до 12 додаткових (заохочувальних) балів у межах максимальної загальної суми балів – 100.

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали). Це робить окремо кожен викладач з огляду на

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного, модульного та підсумкового контролю знань. Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого перевіряється під час даних контролів.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, перевірки самостійної роботи студентів та під час написання модульних контрольних робіт. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння лекційного матеріалу, набуття практичних навичок для вирішення поставлених завдань, уміння самостійно опрацювати теоретичний матеріал, висловлювати власні думки та їх обґрунтовувати, проводити презентацію опрацьованого матеріалу (письмово чи усно). Завданням підсумкового контролю (заліку) є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, здатності логічно та послідовно розв'язувати тестові завдання, комплексно використовувати отримані знання.

П
И
Т
а

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Результати роботи студентів, впродовж навчального семестру, оцінюються в ході поточного контролю в діапазоні від 1 до 60 балів, а результати підсумкового контролю (заліку) оцінюються від 1 до 40 балів.

Критерієм підсумкового оцінювання є досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок (балів) за кожним передбаченим результатом навчання.

Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90-100)	відмінно
Зараховано	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Зараховано	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Не зараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

A – «зараховано» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст курсу, рекомендовану літературу, наукові першоджерела, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

B, C – «зараховано» – коли студент набрав 70–89 балів, твердо знає курс і рекомендовану літературу. Добре засвоїв практичні навички, аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші психологічні феномени, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

D, E – «зараховано» – якщо студент набрав 50–69 балів, в основному знає курс, рекомендовану літературу, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено почувається, виконуючи практичні завдання, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом.

FX – «не зараховано» з можливістю перескладання – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо знає загальну літературу курсу,

не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

F – «не зараховано» з обов'язковим повним курсом – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає загальної літератури курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загально гуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

Перелік питань для самоконтролю навчальних досягнень студентів

Питання для самоконтролю до першого модуля

1. Інклюзивна освіта як соціальна модель ставлення до людей з інвалідністю.
2. Сутність поняття «інклюзія», «інклюзивна освіта»
3. Моделі ставлення до інвалідності в суспільстві
4. Інклюзивна педагогіка як галузь педагогічних знань
5. Категорії інклюзивної педагогіки
6. Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти в зарубіжних країнах та Україні.
7. Міжнародні нормативно-правові документи про інклюзивну освіту
8. Нормативно-правова база забезпечення інклюзивної освіти в Україні
9. Досвід впровадження інклюзивної освіти в зарубіжних країнах
10. Державно-громадські механізми розвитку інклюзивної освіти в Україні та сучасна система управління нею.
11. Система управління інклюзивною освітою
12. Характеристика мережі закладів освіти для дітей з ООП
13. Деонтологія інклюзивної освіти
14. Участь та роль батьків у впровадженні інклюзивного навчання в умовах закладу загальної середньої освіти.
15. Батьки як важливі учасники інклюзивного навчального процесу в умовах закладу загальної середньої освіти.
16. Асистент дитини та його функції.
17. Соціалізація дітей з ООП та її особливості на різних вікових етапах.
18. Сутність понять «особливі освітні потреби», «діти з ООП»
19. Класифікація групи дітей, що мають ООП
20. Специфіка психофізіологічного розвитку різних категорій дітей з ООП
21. Рівні підтримки дітей з ООП у ЗЗСО
22. Особливості інклюзивного навчання дітей з порушеннями опорно-рухового апарату
23. Особливості інклюзивного навчання дітей з сенсорними порушеннями

24. Навчання у інклюзивному класі дітей з інтелектуальними порушеннями

25. Діти з поведінковими порушеннями як учасники інклюзивного навчально-виховного процесу

26. Особливості інклюзивного навчання дітей з розладами аутистичного спектру

27. Значення архітектурної доступності школи для організації інклюзивного навчання

Питання для самоконтролю до другого модуля

1. Цілісний освітній інклюзивний процес: сутність, мета, структура та особливості організації.

2. Сутність поняття «Цілісний освітній інклюзивний процес»

3. Мета, структура та особливості організації цілісного освітнього інклюзивного процесу

4. Команда психолого-педагогічного супроводу

5. Технологія спільного викладання в інклюзивному класі

6. Диференційоване викладання та професійне співробітництво в інклюзивному класі.

7. Сутність понять «курикулум», «індивідуальний навчальний план»,

8. Сутність понять «індивідуальна навчальна програма», «індивідуальна програма розвитку дитини»

9. Курикулум інклюзивної школи, його специфіка

10. Модифікація курикулуму для дітей з ООП Адаптація курикулуму для дітей з ООП

11. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання

12. Планування навчального процесу при інклюзивному навчання

13. Індивідуальний навчальний план та його складові

14. Складання індивідуального навчального плану (ІНП).

15. Індивідуальна програма розвитку

16. Складання Індивідуальної програми розвитку (ІПР).

17. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання

18. Особливості організації навчально-вихованого процесу в інклюзивному класі

19. Форми, організації навчально-вихованого процесу в інклюзивному класі

20. Методи та засоби організації навчально-вихованого процесу в інклюзивному класі

21. Оцінювання досягнень учнів з ООП організації навчально-вихованого процесу в інклюзивному класі

22. Прикладні методики, технології та техніки інклюзивного навчання і виховання школярів із особливостями психофізичного розвитку
23. Технології індивідуалізації освітнього процесу
24. Приклади використання технологій спільного викладання в інклюзивному класі
25. Використання методик поведінкової терапії у корекційно-розвивальній роботі із дітьми з
26. Технології адаптації освітнього середовища
27. Універсальний дизайн та розумне пристосування в інклюзивному освітньому

Перелік питань для підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Дайте характеристику інклюзивній освіті як соціальній моделі ставлення до людей з інвалідністю.
2. Розкрийте сутність поняття «інклюзія», «інклюзивна освіта»
3. Охарактеризуйте відомі вам моделі ставлення до інвалідності в суспільстві
4. Охарактеризуйте інклюзивну педагогіку як галузь педагогічних знань
5. Назвіть та коротко охарактеризуйте категорії інклюзивної педагогіки
6. Проаналізуйте нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти в зарубіжних країнах та Україні.
7. Назвіть відомі вам міжнародні нормативно-правові документи про інклюзивну освіту
8. Охарактеризуйте нормативно-правову базу забезпечення інклюзивної освіти в Україні
9. Наведіть приклади досвіду впровадження інклюзивної освіт в зарубіжних країнах
10. Розкрийте державно-громадські механізми розвитку інклюзивної освіти в Україні.
11. Опишіть сучасну система управління інклюзивною освітою в Україні
12. Дайте характеристику мережі закладів освіти для дітей з ООП в Україні
13. Розкрийте сутність поняття «деонтологія інклюзивної освіти»
14. Проаналізуйте значення участі батьків у впровадженні інклюзивного навчання в умовах закладу загальної середньої освіти.
15. Поясніть чому батьки є важливими учасниками інклюзивного навчального процесу в умовах закладу загальної середньої освіти.
16. Охарактеризуйте поняття «асистент дитини» та розкрийте його функції.
17. Розкрийте особливості соціалізація дітей з ООП на різних вікових етапах.

18. Розкрийте сутність понять «особливі освітні потреби», «діти з ООП»
19. Класифікуйте групи дітей, що мають ООП
20. Опишіть специфіку психофізіологічного розвитку різних категорій дітей з ООП
21. Дайте характеристику рівнів підтримки дітей з ООП у ЗЗСО
22. Розкрийте особливості інклюзивного навчання дітей з порушеннями опорно-рухового апарату
23. Опишіть особливості інклюзивного навчання дітей з сенсорними порушеннями
24. Розкрийте можливості навчання у інклюзивному класі дітей з інтелектуальними порушеннями
25. Охарактеризуйте особливості участі дітей з поведінковими порушеннями у інклюзивному навчально-виховному процесі ЗЗСО
26. Розкрийте особливості інклюзивного навчання дітей з розладами аутистичного спектру
27. Дайте характеристику цілісного освітнього інклюзивного процесу: сутність, мета, структура та особливості організації.
28. Розкрийте сутність поняття «Цілісний освітній інклюзивний процес»
29. Проаналізуйте мету, структуру та особливості організації цілісного освітнього інклюзивного процесу
30. Опишіть функції команди психолого-педагогічного супроводу
31. Охарактеризуйте технологію спільного викладання в інклюзивному класі
32. Опишіть шляхи диференційованого викладання та професійного співробітництва в інклюзивному класі.
33. Розкрийте сутність понять «курикулум», «індивідуальний початковий план», визначте їх спільні та відмінні риси
34. Розкрийте сутність понять «індивідуальна навчальна програма», «індивідуальна програма розвитку дитини»
35. Поясніть, що являє собою курикулум інклюзивної школи, розкрийте його специфіку
36. Розкрийте поняття «модифікація» та «адаптація» курикулуму для дітей з ООП курикулуму для дітей з ООП
37. Охарактеризуйте корекційно-розвивальну роботу як складову інклюзивного навчання
38. Дайте характеристику процесу планування навчального процесу при інклюзивному навчання
39. Що являє собі індивідуальний навчальний план та опишіть його складові
40. Розкрийте алгоритм складання індивідуального навчального плану (ІНП).

41. Поясніть, що таке Індивідуальна програма розвитку дитини з ООП
42. Розкрийте основні етапи складання індивідуальної програми розвитку (ІПР).
43. Проаналізуйте яку роль в процесі інклюзивного навчання відіграє корекційно-розвивальна робота
44. Розкрийте особливості організації навчально-вихованого процесу в інклюзивному класі
45. Назвіть і коротко охарактеризуйте форми організації навчально-вихованого процесу в інклюзивному класі
46. Проаналізуйте які методи та засоби можна використовувати при організації навчально-вихованого процесу в інклюзивному класі
47. Розкрийте особливості оцінювання досягнень учнів з ООП організації навчально-вихованого процесу в інклюзивному класі
48. Наведіть приклади використання прикладних методик, в процесі інклюзивного навчання і виховання школярів із особливостями психофізичного розвитку
49. Наведіть приклади та коротко опишіть відомі вам технології індивідуалізації освітнього процесу
50. Запропонуйте приклади використання технологій спільного викладання в інклюзивному класі
51. Розкрийте особливості використання методик поведінкової терапії у корекційно-розвивальній роботі із дітьми з ООП
52. Охарактеризуйте відомі вам технології адаптації освітнього середовища
53. Дайте характеристику розумному пристосуванню в процесі інклюзивного навчання
54. Розкрийте значення універсальному дизайну в процесі інклюзивного навчання.
55. Роль інклюзивних ресурсних центрів в організації інклюзивного навчання. Програма корекційно-педагогічного супроводу дитини з особливими потребами роботи в інклюзивному класі
56. Організація інклюзивного навчання дітей з порушеннями психічної сфери та інтелектуального розвитку.
57. Організація інклюзивного навчання дітей з порушеннями мовлення. Діти з мінімальною мозковою дисфункцією (ММД)
58. Організація інклюзивного навчання та виховання дітей з поведінковими порушеннями
59. Особливості інклюзії дітей з домінуючою правою півкулею головного мозку. Навчання дітей з ліворукістю.
60. Педагогічний супровід дітей з порушеннями опорно-рухового апарату

Рекомендована література

Основна

1. Доучина Т.О. Працівники психологічної служби в команді психолого-педагогічного супроводу: хто і що робить. Заступник директора школи. 2019. № 3. С. 22-23.
2. Інклюзивна освіта від А до Я : poradnik для педагогів і батьків / Укладачі Н. В. Заєркова, А. О. Трейтяк. К., 2016. С. 10-13.
3. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik для педагогів і батьків / Укладачі Н.В.Заєркова, А. О. Трейтяк. К., 2016. 68 с.
4. Колупаєва А.А., Таранченко О. М. Педагогічні технології інклюзивного навчання. Харків: Ранок, ВГ «Кенгуру», 2018. 160 с.
5. Колупаєва А.А., Таранченко О. М. Путівник для педагогів та батьків дітей з особливими потребами. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Харків: Ранок, ВГ «Кенгуру», 2018. 112 с.
6. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. – 164 с.
7. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агентство Україна», 2019. С. 10-18.
8. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 66 с.
9. Теорія і практика інклюзивної освіти [навчально-методичний посібник] / Упорядник Боднар К.М. [2-е вид. доп.]. Проєкт «Підтримка інклюзивної освіти у м. Кривий Ріг», 2019. С. 22-30.
10. Швед М. Основи інклюзивної освіти : підручник. Львів : Український католицький університет, 2015. С. 11-77.

Допоміжна

1. Андрейко Б.В. Соціальні проблеми, що детермінують емоційні стани батьків дитини з порушеннями розвитку. Теорія і практика сучасної психології. 2016. № . С. 103-107.
2. Асистент вчителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / Н. М. Дятленко, Н. З. Софій., О. В. Мартинчук, Ю. М. Найда; під заг. ред. М.Ф.Войцехівського. – К.: ТОВ Видавничий дім "Плеяди", 2015. – 172 с.
3. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: Навчально-методичний посібник / Кол. упорядників: Патрикеева О. О., Софій Н. З., Луценко І. В., Василяшко І. П. Під заг. ред. Шинкаренко В. І., — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди»», 2014. — 96 с.
4. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. «Інклюзивна освіта: від основ до практики»: [монографія] / А.А. Колупаєва, О.М. Таранченко – К. : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. – 152 с

5. Матвеева Н.О. Інклюзивна освіта: навчально-методичний супровід самостійної роботи студентів. Івано-Франківськ, 2015. 160 с.
6. Платаш Л. Б. Моделювання безпечного інклюзивного середовища якісної освіти осіб з особливими потребами / Якість вищої медичної освіти (60-річчя ТДМУ) : монографія / [Вихрущ А.В., Кліщ І.М., Федчишин Н.О. та ін.] / За ред. А. Г. Шульгя та Н.О. Федчишин. – Тернопіль ТДМУ, 2017. – С. 267-312
7. Радченко М. І. Соціально-психологічна робота з батьками осіб з особливими потребами. Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка, Психологія. 2016. № 8. С. 63-70.
8. Спільне викладання в інклюзивному класі: метод. матеріали. /Укладач – Софій Н. З., – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 70 с.
9. Управління педагогічними інноваціями в інклюзивній освіті: Навч. пос. / А.М.Ананьєв, С.В.Воронова, М.В.Малік та ін.; за заг. ред. С.К.Хаджирадевої. К.: Освіта України, 2014. 244с.
10. Швед М. Основи інклюзивної освіти : підручник. Львів : Український католицький університет, 2015. С. 11-77.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

(покликання на електронні ресурси до навчальної дисципліни)

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23) URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about>
2. Цифровий репозитарій наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/02infres>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
5. ELibUkr Електронна бібліотека України. Ресурси відкритого доступу. URL: <http://www.elibukr.org/uk/resursi/resursividkritogo-dostupu.html>
6. Міністерство освіти і науки України. Нормативно-правова база. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/63/64/normativnopravova-baza/>
7. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». Індекс УДК. Визначення індексів УДК, авторського знака для документів. URL: http://www.ukrbook.net/UDC_poslугy.html
8. Academic Plagiarism. URL: <https://academicplagiarism.com/>
9. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
10. Закон України «Про авторське право і суміжні права». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>
11. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>

12. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

13. Закон України «Про інформацію». URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.

14. Академічна доброчесність. Сайт Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: http://chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/akadem_dobr

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Викладання курсу «Інклюзивна освіта», контроль й оцінювання знань і вмінь студентів спрямовані на дотримання вимог академічної доброчесності (*Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича* (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>), *Положення про виявлення та запобігання плагіату в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича* (https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf)).

Студенти несуть особисту відповідальність за випадки їхнього порушення, враховуючи плагіат, списування, підказування тощо. У разі виявлення академічної недоброчесності вперше бали, зараховані студентові/ці за виконане завдання, скасовуються. Повторна практика недоброчесності може призвести до анулювання всіх нарахованих за курс балів.

Політика щодо відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин і надання відповідних документів, що їх підтверджують, навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (підстава: оформлений студентом пакет документів, наказ ректора).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перескладання модулів відбувається із дозволу деканату.